

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного права № 2

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Сімейне право»
(варіативна)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право» / 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 081 «Право» / 293 «Міжнародне право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018- 2021

Затверджено на засіданні
Вченої ради
протокол № від р.

Ректор

_____ **Анатолій Гетьман**

Харків – 2021

Програма навчальної дисципліни «**Сімейне право**» для здобувачів у галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень - бакалавр

Розробники:

Явор Ольга Анатоліївна,

професор кафедри цивільного права №2, доктор юридичних наук, професор.

Піддубна Вікторія Федорівна,

доцент кафедри цивільного права №2, кандидат юридичних наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права № 2
протокол №1 від 31 серпня 2018 р. (оновлено протокол №1 від 31 серпня 2021
р.)

Завідувач кафедри цивільного права № 2 В.Л. Яроцький

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни.....	10
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	11
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	12
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять..	12
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	14
4.3. Освітні технології та методи навчання.....	15
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	15
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	17
4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.....	28
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	28
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	32
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни.....	34

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Сімейне право України» є надзвичайно важливою для підготовки висококваліфікованих спеціалістів в галузі права і припускає опанування студентами питань щодо регулювання сімейних відносин. Незважаючи на тенденцію зменшення кількості розірваних шлюбів останніми роками, Україна все ж продовжує лідирувати за кількістю розлучень серед країн Європи. Масштаби поширення багатьох соціально-негативних явищ, таких, як збільшення випадків дитячої безпритульності, дитячої смертності, зменшення народжуваності, збільшення кількості осіб, позбавлених батьківських прав і т.п., створює загрозу для національної безпеки нашої держави. З метою забезпечення реалізації сімейних прав, а особливо прав дітей як більш вразливої категорії громадян, в Україні було прийнято багато нормативних актів, які встановлюють основні засади державної політики у цій сфері. Реформування сімейного законодавства не обмежилось прийняттям 10 січня 2002 р. Сімейного кодексу України (введеного в дію з 1 січня 2004 р.), внесенням до нього суттєвих змін, важливу роль відіграла ратифікація ряду міжнародних договорів та конвенцій.

1.1.Метою даної навчальної дисципліни є: опанування студентами системи знань з сімейного права України; акцентування уваги студентів на складних теоретичних та практичних проблемах сімейних правовідносин; на основі конкретно-предметного матеріалу вироблення навиків аналітичного мислення у студентів; формування у слухачів теоретичних знань щодо його інститутів, особливостей їх регулювання і подальшого розвитку.

Завданнями навчальної дисципліни є вивчення дисципліни є:

- формування системи теоретичних знань про інститути сімейного права, його змістовне наповнення;
- опанування та аналіз актів сімейного законодавства України, міжнародних договорів, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми курсу.

- поглиблене вивчення студентами проблем сімейного права,
- визначення актуальних проблем інституту шлюбу та напрямів сучасних наукових досліджень цього інституту;
- поглиблене вивчення студентами принципів сімейного права у сфері юридичної діяльності;
- визначення колізійних проблеми правового регулювання у сімейних відносинах.
- формування знань юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: за вибором студента.

1.3. Пререквізити: сімейне право, теоретичних та практичних проблемах сімейних правовідносин .

1.4. Кореквізити: правова природа шлюбу, договори в сімейному праві, загальні засади влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування.

1.5. –

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ПК2.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ПК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ПК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ПК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

ПК 6.Здатність до аналізу, оцінки та синтезу теоретичних основ діяльності юрисдикційних способів захисту сімейних прав. Знання положень Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин і їх захисту.

ПК7. Знання прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин. Готовність використовувати концептуальні та методологічні знання в дослідженнях розвитку інституційного механізму ЄС.

ПК8. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей з сімейного права.

ПК9.Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки установчих актів ЄС, застосування норм матеріального і процесуального права під час вирішення сімейно-правових казусів.

ПК 10. Здатність до критичного аналізу й оцінки видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення.

ПК11.Здатність до критичного аналізу механізму сімейних правовідносин й його елементів.

ПК 12. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способів їх захисту.

ПК13. Здатність до визначення й застосування інформаційних технологій та баз даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.

ПК14. Здатність здійснювати правову кваліфікацію сімейно-правових договорів.

ПК 15. Здатність до самоосвіти у сфері сімейного права.

ПК16. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.

ПК17. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

ПК18. Здатність розрізняти принципи інститутів приватного права в

юридичній діяльності.

ПК19. Здатність застосовувати наукові принципи сімейного права у сфері юридичної діяльності.

ПК20. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання у сімейних відносинах.

ПК21. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

ПК22. Уміння розробляти проекти сімейно-правових актів.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.7. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД – 1.1. Вміння демонструвати знання положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин та розуміти їх значення у регулюванні сімейних відносин і захисті прав їх учасників.

РН НД – 1.2. Вміння визначати особливості сімейного права з урахуванням специфіки його предмета і методів правового регулювання.

РН НД – 1.3. Вміння розуміти значення договору у регулюванні сімейних відносин.

РН НД – 1.4. Вміння демонструвати знання понятійного апарату в сфері сімейного права та навички його застосування.

РН НД – 1.5. Наявність поглиблених наукових та практичних знань про особливості сімейних відносин та їх правового регулювання.

РНС НД – 2.1. Вміння розуміти особливості умов і порядку укладення шлюбу.

РН НД – 2.2. Вміння розуміти особливості підстав, умов і порядку

припинення шлюбу, визнання шлюбу недійсним, визнання шлюбу неукладеним.

РН НД – 2,3. Вміння розуміти особливості змісту шлюбного договору і інших договорів у сфері сімейного права. Вміння проводити аналіз практики Суду Справедливості ЄС в процесі підготовки дисертаційного дослідження.

РН НД – 2.4. Здатність визначати практичні питання про особливості положень сімейного права щодо умов та порядку визначення походження дитини.

РН НД– 2.5. Здатність визначати форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

РН НД– 2.6.Вміння історичного тлумачення різноманітних джерел сімейного права та права Європейського Союзу.

РН НД 3.1. Розкривати особливості правового регулювання сімейних правовідносин.

РН НД 3.2. Демонструвати навички застосування принципів сімейного права.

РН НД 3.3. Характеризувати форми актів сімейного законодавства.

РН НД 3.4. Формувати власне бачення змісту договору та шлюбного контракту.

РН НД 3.5. Розробляти алгоритми проведення судового засідання щодо сімейних спорів.

РН НД 3.6. Розкривати особливості законодавчого регулювання підстав та умов усиновлення.

РН НД 3.7. Визначати процедуру захисту прав дитини відповідно до норм сімейного права України та Конвенції про права дитини.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2)

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. *Загальні положення сімейного права. Шлюб. Права та обов'язки подружжя.*

Модуль 2. *Визначення походження дитини. Права та обов'язки батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.*

Програма навчальної дисципліни – сукупність модулів, їх певна послідовність, що сприяє оволодінню певними компетентностями, необхідними для досягнення конкретних результатів навчання. Кожен модуль має певну логічну завершеність стосовно необхідних результатів освоєння освітньо-професійної програми в цілому. У межах модуля теми не визначаються.

Модульний принцип побудови програми навчальної дисципліни забезпечує гнучкість змісту навчальної дисципліни, що відбивається в можливості його диференціації і інтеграції. Безперервність змістовного і логічного переходу між модулями програми навчальної дисципліни, а також збільшення нового знання стають можливими завдяки застосуванню принципу «дидактичної спіралі».

Кількість навчальних одиниць (дидактичний обсяг) змісту навчальної дисципліни має відповідати структурі навчальної дисципліни та реальному навчальному часу студентів.

Дидактичний обсяг навчальної дисципліни визначає розробник експертним способом з орієнтацією на предметну сферу навчальної дисципліни, а також на компетентності та результати навчання.

Кількісно-якісні показники реалізації програми навчальної дисципліни в межах дидактичної структури визначаються у таксономії навчальної дисципліни.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів ЕКТС: 5</p> <p>Кількість модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 150</p> <p>Тижневих годин: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача - 10</p>	<p>Рівень освіти – бакалавр</p> <p>Галузь знань – 08 «Право»</p> <p>Спеціальність – 081 «Право»</p>	<p>Варіативна</p> <p>Модуль 1 Лекції: 12 Практичні заняття: 12 Самостійна робота: 58</p> <p>Модуль 2 Лекції: 11 Практичні заняття: 12 Самостійна робота: 46</p> <p>Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)</p>

2. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1.

Загальні положення сімейного права. Шлюб.

Права та обов'язки подружжя.

Поняття сімейного права як підгалузі цивільного права та його місце в системі права. Предмет і метод сімейного права. Основні засади (принципи) сімейного права. Загальні положення сімейного законодавства. Сімейний кодекс – основне джерело сімейного законодавства. Цивільний кодекс у системі сімейного законодавства. Загальна характеристика інших джерел сімейного права.

Сімейні правовідносини. Поняття та види сімейних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. Захист сімейних прав та інтересів. Строки в сімейному праві.

Шлюб. Поняття шлюбу та його правова природа. Умови та порядок укладення шлюбу. Державна реєстрація шлюбу та її правові наслідки. Умови та порядок укладення шлюбу за законодавством України та країн ЄС. Умови та порядок укладення шлюбу в мусульманській доктрині сімейного права. Умови та порядок укладення шлюбу у Великобританії та США. Недійсність шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним. Поняття та підстави припинення шлюбу. Правові наслідки розірвання шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.

Особисті немайнові правовідносини подружжя: поняття, зміст та особливості. Види особистих немайнових прав: право на материнство та батьківство; право дружини та чоловіка на повагу до своєї індивідуальності; право на зміну прізвища; право на розподіл обов'язків та спільне вирішення питань життя сім'ї; право на свободу та особисту недоторканність.

Майнові правовідносини подружжя: поняття, зміст, особливості, види. Правовідносини подружжя з приводу майна. Правовий режим роздільного майна подружжя. Правовий режим спільного майна подружжя. Поділ спільного майна подружжя. Договірний режим майна подружжя. Шлюбний договір: зміст, форма та час дії. Зміна умов шлюбного договору. Розірвання шлюбного договору та визнання його недійсним. Правовідносини подружжя по утриманню. Способи надання утримання. Договір подружжя про надання утримання.

Модуль 2.

Визначення походження дитини. Права та обов'язки батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Визначення походження дітей. Загальні підстави виникнення прав та обов'язків батьків і дітей. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Оспорювання батьківства та материнства. Встановлення факту батьківства та материнства.

Види особистих немайнових прав. Рівність прав та обов'язків батьків щодо дитини. Рівність прав та обов'язків дітей щодо батьків. Вирішення батьками питань щодо виховання дитини. Здійснення батьківських прав і виконання батьківських обов'язків. Права батьків по захисту прав дитини. Відповідальність батьків за неналежне здійснення батьківських прав і обов'язків. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Позбавлення батьківських прав. Поновлення батьківських прав. Відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав.

Правовідносини батьків і дітей з приводу майна. Правовідносини батьків і дітей щодо утримання. Обов'язок батьків утримувати дитину. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Аліментні правовідносини батьків щодо дітей. Визначення розміру аліментів, зміна розміру аліментів. Стягнення аліментів за минулий час і заборгованості за аліментами.

Відповідальність за прострочення сплати аліментів. Договір між батьками про сплату аліментів на дитину. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей та його виконання. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків та його виконання.

Майнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів. Обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів. Розмір аліментів, що стягуються з інших членів сім'ї та родичів, строки їх стягнення. Зміна розміру аліментів та звільнення від їх сплати.

Державна охорона дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Форми влаштування дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Поняття та сутність усиновлення. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. Визнання усиновлення недійсним. Скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав.

Поняття та значення опіки та піклування над дітьми. Встановлення опіки та піклування над дітьми. Права дитини, над якою встановлено опіку або піклування. Права і обов'язки опікунів та піклувальників. Припинення опіки та піклування над дітьми. Звільнення опікунів і піклувальників дитини від їх обов'язків. Патронат над дітьми. Прийомна сім'я. Дитячий будинок сімейного типу.

4.Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Формами організації освітнього процесу є навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань та самостійна підготовка. Залежно від мети навчальні заняття розрізняються на – види: лекція, практичне заняття, індивідуальне заняття, консультація тощо.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.

1. Зміст самостійної роботи, як виду поза аудиторної роботи студента визначається програмою навчальної дисципліни «Сімейне право України», методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Під час цієї роботи студента повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, джерела сімейного права, судову практику, судову практику ЄС

відповідно до тем навчальної дисципліни. Також важливе значення має вивчення матеріалу, який викладений у підручниках із сімейного права та права Європейського Союзу, навчальних посібниках, науково-практичних коментарях, монографіях, наукових статтях та в іншій науковій і навчально-методичній літературі та додатково рекомендованій викладачем. Методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці Університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів.

Формами самостійної роботи є:

- письмове виконання домашніх завдань, підготовка до практичних занять;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфолію навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, повідомлень та їх презентацію;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у науково-практичних конференціях;
- узагальнення судової практики;
- коментування джерел права Європейського Союзу;
- інші форми роботи.

Вибір студентом видів самостійної роботи здійснюється за власними інтересами та узгоджується з викладачем, який виконує організацію, контроль та оцінку якості її виконання.

Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний студентами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

4.3. Освітні технології та методи навчання

- освітні технології: проблемного навчання, контекстного навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;

Методи навчання: дискусія, прес-конференція, кооперативне навчання, ситуативне моделювання, особистісна, розвиваюча та формуюча моделі.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5); - контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи

(підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є **залік**. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 65

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль						Підсумкова оцінка знань (ЗАЛІК)
Модуль № 1		Модуль № 2				Самостійна робота студентів
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум			
max 15	max 5	max 15	max 5			max 20
						max 100

Критерії і рівні оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 5	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	15	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
ЗАЛІК	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Цивільний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Сімейний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 10.01.2002р. № 2947-III [Електрон. ресурс]// Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

4. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010р. № 2398-VI [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2398>

5. Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000р. № 52/5 [Електрон. ресурс] // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>

6. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007р. №11 [Електрон. ресурс] // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-0>

7. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 № 987-ХІІ [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
8. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 № 1382-ІV [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>
9. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>
10. Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації актів громадянського стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства закордонних справ України від 23.05.2001 № 32/5/101 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0473-01>
11. Правила внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання: Наказ Міністерства юстиції України від 12.01.2011 № 96/5 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0055-11>
12. Правове регулювання особистих немайнових та майнових відносин між суб'єктами сімейних правовідносин: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 05.07.2011 [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0048323-11>
13. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року. Офіційний Вісник України. 2008. № 93. Ст. 3103.

14. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20.06.1956.
URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_425 .
- 15 Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 02.10.1973. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/973_001 .
16. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України –27.09.1991 року). Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990 р. № 1. Ст. 205.
17. Конвенція про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей від 19.10.1996. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973_002 .
18. Конвенція про правову допомогу і відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22.01.1993
URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997_009.
19. Конвенція про контакт з дітьми від 15.05.2003. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_659 .
20. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбів від 10.12.1962. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_242.
21. Конвенція про громадянство одруженої жінки від 29.01.1957.
URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_158 .
22. Конвенція про визнання розлучень та рішень про роздільне проживання подружжя від 01.06.1970. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_925.
23. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи - інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України від 10.09.2012 № 995/557. Офіційний Вісник України. 2012. № 76. Ст. 187

24. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Служби безпеки України, Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, Міністерства фінансів України щодо офіційного тлумачення положень пункту 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», частин четвертої і п'ятої статті 22 Закону України «Про міліцію» та частини шостої статті 22 Закону України «Про пожежну безпеку» (справа про офіційне тлумачення терміна «член сім'ї») № 5-рп/99 від 03.06.1999 року. Офіційний Вісник України. 1999. № 24.
25. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини другої статті 211 Сімейного кодексу України (справа про різницю у віці між усиновлювачем та дитиною) № 3-рп/2009 від 03.02.2009 року. Офіційний Вісник України. 2009. № 11. Ст. 341.
26. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини 1 статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) N 18-рп/2004 від 01.12.2004 року. Офіційний Вісник України. 2004. № 50. Ст. 3288.
27. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням приватного підприємства „ІКЮ“ щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 61 Сімейного кодексу України № 1-8/2012 від 19 вересня 2012 року. Офіційний Вісник України. 2012. № 75. Ст. 3038.
28. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя». Вісник Верховного Суду України. 2008. № 1.
29. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15.05.2006 року «Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів». Вісник Верховного Суду України. 2006. № 7.

30. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав». Вісник Верховного Суду України. 2007. № 5.

Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо:

Основна література

1. Сімейне право: підручник / за заг. ред.: В. І. Борисової, І. В. Жилінкової. 4-те вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2012. 322 с.
2. Сімейне право України: підручник / за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзера. К.: Юрінком Інтер, 2016. 520 с.
3. Сімейне право : підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
4. Харьковская цивилистическая школа: антология семейного права : монография / под общ. ред. д-р юрид. наук, проф. И.В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2013. 240 с.
5. Сімейний кодекс України: наук.-практ. коментар / за ред. І. В. Жилінкової. – Х., 2008. 855 с.
6. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: Наук.-практ. коментар. К., 2009. 432 с.
7. Азимов Ч.Н. О соотношении частного и гражданского права. *Проблеми законности*: Респ. міжвідом. наук. зб. Вип. 30. 1995. С. 87 – 91.
8. Антокольская М. В. Место семейного права в системе отраслей частного права (по трудам цивилистов России конца XIX – начала XX века). *Государство и право*. 1995. № 6. С. 30 – 40.
9. Антошкіна В. К. Договірне регулювання відносин подружжя: моногр. Донецьк, 2008. 176 с.
10. Апопій І. Класифікація підстав недійсності шлюбу. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 1. С. 128-130.
11. Апопій І.В. Сімейне право України: навч. посібник. К, 2011. 360 с. Афанас'єва Л. В. Аліментні правовідносини в Україні: моногр. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. 224 с.

12. Бірюков І. А. Співвідношення природних прав з цивільною правоздатністю і суб'єктивними правами батьків та дітей. *Наукові засади та практика застосування нового Сімейного кодексу України: матеріали круглого столу* (25 трав. 2006 р., м. Київ). Х., 2007. С. 113 - 118.
13. Бичкова С. Представництво інтересів заявника у справах про надання права на шлюб. *Право України*. 2008. № 6. С. 94 – 99.
14. Борисова В. І. Статті 51, 52 Конституції України: Науково-практичний коментар. К., 2003. С. 258 - 265.
15. Ватрас В.А. Про сутність сімейних правовідносин. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2003. № 3– 4 (7 – 8). С. 111 – 188.
16. Ватрас В.А. Генеза поняття «суб'єкти сімейних правовідносин». *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2005. № 1– 2 (13– 14). С. 120 – 129.
17. Глиняна К. М. Правове регулювання розлучення за сімейним законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / К. М. Глиняна; Одес. юрид. акад. Одеса, 2006. 20 с.
18. Гойхбарг А. Г. Новое семейное право. Монография. М., 1918. 88с
19. Гопанчук В.С. Сімейне право України: навч. посіб. К., 2009. 304с.
20. Данилин В.И. Юридические факты в советском семейном праве. Свердловск, 1989. 156 с.
21. Дзера О. В. Власність подружжя і новий Сімейний кодекс України. *Пробл. законності*. 2003. Вип. 63. С. 10 - 14.
22. Дзера О. В. Роздільна власність подружжя. Сімейне право. К., 2002. 217 с.
23. Д'ячкова Н.А. Правові наслідки недійсного шлюбу. *Проблеми цивільного права та процесу: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О. А. Пушкіна* (22 травн. 2010 р.). Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2010. С. 117-118.
24. Євко В.Ю. Правовий режим майна осіб, між якими був зареєстрований недійсний шлюб або шлюб, визнаний недійсним за рішенням суду. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 6. С. 90 – 102.
25. Євко В. Ю. Правові форми родинного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. *Вісн. ун-ту внутр. справ*. 1999. Вип. 6. С. 253- 259.

26. Євко В. Ю. Охорона дітей, позбавлених батьківського піклування: історичний аспект. *Право України*. 2001. № 8. С. 107 – 110.
27. Менджул М. В. Надання права на шлюб особам, що не досягли шлюбного віку: окремі проблеми. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2013. № 2 (14). С. 149 – 157.
28. Менджул М. В. Виконання обов'язку по утриманню інших членів сім'ї та родичів в Україні : матеріали X Міжнародної наукової Internet-конференції студентів та молодих вчених „Від громадянського суспільства – до правової держави” (м. Харків, 25 квітня 2014 р.) / ХНУ імені В.Н. Каразіна. Харків, 2014 С. 217–221.
29. Менджул М. В. Порядок розірвання шлюбу з іноземними громадянами в Україні: окремі аспекти : матеріали VI Міжнародн. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів „Закарпатські правові читання”, (м. Ужгород, 25 - 27 квітня 2014 р.) / М-во освіти і науки України, УжНУ. Ужгород, 2014. Т. 2. С. 112–117.
30. Жилинкова И. В. Право собственности супругов: моногр. Х., 1997. 236 с.
31. Жилинкова И. В. Правовой режим имущества членов семьи: моногр. Х., 2000. 398 с.
32. Жилинкова И. В. Брачный договор: моногр. Х., 2009. 128 с.
33. Жилинкова И. Личные неимущественные права и обязанности супругов: парадоксы нового СК: Непредвзятый профессиональный анализ некоторых норм Семейного кодекса Украины. [Електрон. ресурс] // Юрид. практика. – Режим доступу: <http://www.yurpractika.com/article.php?id=10003509>
34. Жилінкова І. В. Правове регулювання речових відносин у сім'ї: визначення концептуальних підходів. *Право України*. 2011. № 5. С. 105 - 112.
35. Новохатська Я. В. Правове регулювання майнових відносин подружжя (порівняльно-правовий аспект) : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2006. 20 с.
36. Зілковська Л. М. Правове регулювання усиновлення в Україні: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л. М. Зілковська; Одес. нац. ун-т ім. І. І.Мечникова. Одеса, 2002. 177 с.
37. Калітенко О. М. Особисті відносини подружжя та відносини подружжя стосовно їх майна: дис... . канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / О. М. Калітенко. – Х., 2001. 174 с.

38. Кидалова А. Обов'язки та права батьків щодо виховання та розвитку дитини: окремі проблеми. *Право України*. 2004. № 3. С. 88 - 91.
39. Ковтунова Л.Ю. Виникнення та розвиток інституту недійсного шлюбу у сімейному праві. *Від громадянського суспільства – до правової держави: III міжнар. наук.-практ. конф. (24 квіт. 2008 р.)*. Х.: ХНУ им. В. Н. Каразіна, 2008. С. 189 – 191.
40. Короткова Л. П. Правовой статус фактических воспитателей детей. *Правовоеведение*. 1983. № 3. С. 82.
41. Красицька Л. Визначення походження дитини при застосуванні форм репродуктивної медицини за законодавством України. *Підприємництво, гос-во і право*. 2004. № 7. С. 31 - 33.
42. Красицька Л. Визначення належного відповідача у справах про оспорювання батьківства. *Підприємництво, гос-во і право*. 2008. № 11. С. 153 - 156.
43. Красицька Л. Визнання батьківства за рішенням суду. *Юрид. Україна*. 2008. № 6. С. 42 - 47.
44. Красицька Л. Оспорювання батьківства. *Юрид. Україна*. 2008. № 7. С. 52.
45. Маслов В. Ф. Вопросы общей собственности в судебной практике. М., 1963. 148с.
46. Масюк В. Как зарегистрировать и расторгнуть брак в Украине /за ред. В. Масюк, Ю. Крайт. Х., 2013. 116 с.
47. Матвеев Г. К. Советское семейное право. М., 1985. 208с.
48. Міненкова Н. О. Усиновлення в Україні. Порядок. Процедура. Судова практика / за ред. Н. О. Міненкової, О.П. Печеного. Х., 2012. 80 с.
49. Надьон В. В. Укладення договору одним із подружжя без належної згоди другого. *Вісник південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 18. С. 51-58.
50. Надьон В. В. Розпорядження майном одним із подружжя, що є об'єктом права спільної сумісної власності. *Спогади про Людину, Вченого, Науковця (до 60-річчя від Дня народження професора Ірини Володимирівни Жилінкової)* /за заг. ред. Р. О. Стефанчука. Харків: Право, 2019. С. 157-165.
51. Негода О. А. Участь батьків у здійсненні неповнолітніми дітьми майнових прав та виконанні обов'язків. *Держава і право. Юрид. і політ. : зб.наук. пр.* Київ 2001

- Вип. 13. С .242-250.
52. Павлова Л. Реалізація природного права на шлюб, сім'ю, материнство та батьківство. *Право України*. 2004. № 11. С. 46 - 49.
 53. Нечаева А. М. Правонарушения в сфере личных семейных отношений: моногр. М., 1991. 238 с.
 54. Никитина В. П. Имущество супругов. Саратов, 1975. 376 с.
 55. Новохатська Я.В. К вопросу о правовой природе брака. *Право України*. 2002. № 4. С. 131 – 135.
 56. Ольховик Л. А. Особисті немайнові права дитини за цивільним законодавством України: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Л. А. Ольховик. Х., 2006. 219 с.
 57. Райчук А. Б. Поняття «припинення шлюбу», «розірвання шлюбу», «розлучення». Їх співвідношення. *Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шавченка*. Вип. 67 - 69. 2005. С. 127 - 129.
 58. Райчук А. Розірвання шлюбу органом реєстрації актів цивільного стану за заявою одного з подружжя. *Юрид. Україна*. 2008. № 6. С. 68-74.
 59. Ромовська З. В. Права та обов'язки батьків і дітей: моногр. Л., 1975. 148 с.
 60. Ромовская З. В. Защита в советском семейном праве: моногр. Львов, 1985. 180с.
 61. Ромовська З. В. Українське сімейне право: підручн. К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.
 62. Рубець І. Визначення походження дитини від батьків, які перебувають між собою у шлюбі. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XVIII регіон. наук. - практ. конф. (26-27 січ. 2012 р., м. Львів)*.Л.: 2012. С. 193 - 194.
 63. Рубець І. Визначення походження дитини від колишнього подружжя. *Підприємництво, госп-во і право*. 2012. 11. С. 47 - 49.
 64. Сафончик О.І. Правове регулювання припинення шлюбу в Україні: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / О.І. Сафончик. Одеса, 2004.
 65. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.І.Борисової, І.В.Жилінкової. Харків: Право, 2012. 320 с.
 66. Сергєєва С. М. Розлучення як форма припинення шлюбу (історичний аспект). *Бюл.М-ва юстиції України*. 2007. № 4. С. 114 - 122.
 67. Спасибо-Фатєєва І. В. Корпоративні права подружжя. *Пробл. законності*. 2003.

- Вип. 63. С. 20 - 26.
68. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): моногр. К., 2008. 626 с.
 69. Таш'ян Р. І. Договір про припинення права на аліменти для дитини у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно. *Пробл. законності*. 2010. Вип. 110. С. 64 - 73.
 70. Червяков К. К. Установление и прекращение родительских прав и обязанностей: моногр. М., 1975. 104 с.
 71. Чефранова Е. А. Имущественные отношения в российской семье: моногр. М., 2007. 412 с.
 72. Шахматов В. П. Усыновление, опека и попечительство: моногр. Красноярск, 1979. 56 с.
 73. Явор О. А. Юридичні факти в сімейному праві України: усталені підходи і новітні тенденції : моногр. Х. : Право, 2016. 352 с.
 74. Явор О. А. Підстави визнання шлюбного договору недійсним. Електронне наукове фахове видання Порівняльно-аналітичне право. м. Ужгород. 2019. № 4, С.152–157 http://pap.in.ua/4_2019/43.pdf
 75. Явор О. А. «Сімейне життя» в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Підприємництво, господарство і право. м. Київ. 2019. № 11. С.44-51 Факти-стани в сімейному праві України як елемент фактичного складу.
 76. Явор О. А. Факти – стани в сімейному праві України. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. м. Одеса, 2019. №11. С.24–37
 77. Ярема А. Г. Застосування судами нового сімейного законодавства (На допомогу судді). *Вісн. Верхов. Суду України*. 2003. № 1 (35)
 78. Irina Zhilinkova. The Marriage Relation ship in Ukraine. The Internation al Survey of Family Law. The Hague/Boston /London. 1994. P. 465 - 483.

Додаткова література

1. Кузьмичева Л.А. Личные права и обязанности родителей и детей: учеб. пособ. /под ред. Л.А. Кузьмичёва, И.В. Жилинкова. К., 1991. 54с.

2. Левківський Б. К. Особисті немайнові права та обов'язки членів сім'ї: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Б. К. Левківський. К., 2003. 198с.
3. Лепех С. М. Проблеми правового регулювання відносин конкубітату за СК України 2002р. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. Збірник наукових праць. Львів: ЛьвДУВС. 2010. №3. С. 147-154.
4. Лепех С. М. Особливості укладення одним із подружжя банківських договорів. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XVI регіональної наук.-практ. конф., 8-9 лютого 2010 р. Л.: Юрид.ф-т Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2010. С. 179 - 180.*
5. Лепех С. М. Укладення кредитного договору одним із подружжя. *Цивілістичні читання, присвячені пам'яті І. В. Шершевського, «Основи цивільного законодавства СРСР 1961 року та їх вплив на формування сучасного цивільного законодавства України»*: матеріали наук. інтернет-конф., м. Одеса / відп. ред. Є. О. Харитонов; Нац. ун-т «Юрид.акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х.: Право, 2012. С. 181-183.
6. Лепех С. М. Договір патронату за Сімейним кодексом України 2002 року. *Вісн. Львів. нац. ун-ту*. 2004. № 40.
7. Майданик Р.А. Договори про утримання подружжя та дітей. Аномалії в цивільному праві України: навч. - практич. посіб. / відп. ред. Р.А.Майданик. Київ: Юстініан, 2007. 912 с.
8. Мазур О. С. Сімейне право України : навч. посіб. для дистанц, навч. Київ: Університет "Україна", 2005. 116 с.

Інтернет ресурси

<http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу

<http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> тексти установчих договорів

Європейського Союзу

СЕНМК

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=103:osnovi-rimskogo-privatnogo-prava&Itemid=151

4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Під час викладання дисципліни «Сімейного права» використовуються електронні системи бібліотеки, копіювальна техніка (ксерокс, принтер) для роздрукування текстів законодавчих актів, рекомендованої літератури. Можливе використання мультимедійного обладнання щодо проведення презентацій.

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	ПК – 1. Здатність до аналізу, оцінки та синтезу теоретичних основ діяльності юрисдикційних способів захисту сімейних прав. Знання положень Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин і їх захисту. ПК – 4. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки установчих актів ЄС, застосування норм матеріального і процесуального права під час вирішення сімейно-правових казусів. ПК – 7. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способів їх захисту.
ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел сімейного права. ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПК – 3. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей з сімейного права. ПК – 10. Здатність до самоосвіти у сфері сімейного права.

<p>ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p>	<p>ПК – 8. Здатність до визначення й застосування інформаційних технологій та баз даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.</p> <p>ПК – 5. Здатність до критичного аналізу й оцінки видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення.</p> <p>ПК 6.Здатність до аналізу, оцінки та синтезу теоретичних основ діяльності юрисдикційних способів захисту сімейних прав. Знання положень Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин і їх захисту.</p> <p>ПК7. Знання прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин. Готовність використовувати концептуальні та методологічні знання в дослідженнях розвитку інституційного механізму ЄС.</p> <p>ПК8. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей з сімейного права.</p> <p>ПК9.Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки установчих актів ЄС, застосування норм матеріального і процесуального права під час вирішення сімейно-правових казусів.</p>
<p>ЗК 11. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.</p>	<p>ПК 10. Здатність до критичного аналізу й оцінки видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення.</p> <p>ПК 11.Здатність до критичного аналізу механізму сімейних правовідносин й його елементів.</p> <p>ПК 12. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способів їх захисту.</p> <p>ПК 13.Здатність до визначення й застосування інформаційних технологій та</p>

	баз даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.
ЗК 16. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.	<p>ПК 15. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання у сімейних відносинах.</p> <p>ПК 16. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).</p> <p>ПК21. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).</p> <p>ПК22. Уміння розробляти проекти сімейно-правових актів.</p>
СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК 1. Здатність до розв’язання комплексних проблем функціонування сімейного права на основі аналізу сучасних та прогнозування нових тенденцій його розвитку.	<p>ПК – 2. Знання прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо захисту прав учасників сімейних відносин. Готовність використовувати концептуальні та методологічні знання в дослідженнях розвитку інституційного механізму ЄС.</p>
СК2. Здатність здійснювати доктринальне тлумачення механізму сімейних правовідносин.	<p>ПК – 6. Здатність до критичного аналізу механізму сімейних правовідносин й його елементів.</p>
СК 3. Здатність здійснювати аналіз судової практики, практики Європейського Союзу, міжнародних судових органів з питань “сімейного життя” .	<p>ПК –9. Здатність здійснювати правову кваліфікацію сімейно-правових договорів; тлумачення та оцінка практики Суду Європейського Союзу з питань “сімейного життя”.</p>

<p>СК 4.Здатність до критичного аналізу й оцінки видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення.</p>	<p>ПК 10. Здатність до критичного аналізу й оцінки видів сімейних правовідносин і підстав їх виникнення, зміни та припинення.</p> <p>ПК 11.Здатність до критичного аналізу механізму сімейних правовідносин й його елементів.</p> <p>ПК 12. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї та способів їх захисту.</p>
<p>СК11.Здатність до критичного аналізу механізму сімейних правовідносин й його елементів.</p>	<p>ПК 13.Здатність до визначення й застосування інформаційних технологій та баз даних при здійсненні пошуку необхідної інформації щодо правового регулювання сімейних відносин.</p>
<p>СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.</p> <p>СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.</p> <p>СК1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів приватного права в юридичній діяльності</p>	<p>ПК 15. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання у сімейних відносинах.</p> <p>ПК 16. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).</p> <p>ПК21. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення актів сімейного права, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).</p> <p>ПК22. Уміння розробляти проекти сімейно-правових актів.</p>

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН 1. Демонструвати знання й розуміння сучасної правової й міжнародно-правової системи сімейного права.	№1	РН НД – 1.1. Вміння демонструвати знання положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції про права дитини щодо гарантованих прав і свобод учасників сімейних відносин та розуміти їх значення у регулюванні сімейних відносин і захисті прав їх учасників.
ПРН 3. Застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи правових дослідженнях.	№1	РН НД – 1.2. Вміння визначати особливості сімейного права з урахуванням специфіки його предмета і методів правового регулювання.
РНС4. Застосовувати комплексні та міждисциплінарні підходи до поняття “сімейного договору”.	№1	РН НД – 1.3. Вміння розуміти значення договору у регулюванні сімейних відносин.
ПРН5. Використовувати різноманітні джерела правової інформації (наукові публікації, довідники, бази даних тощо) щодо особливостей шлюбних відносин.	№2	Вміння працювати з національними базами даних, іноземними базами даних діяльності інституцій щодо особливостей шлюбних відносин. РН НД – 2.1. Вміння розуміти особливості умов і порядку укладення шлюбу. РН НД – 2.2. Вміння розуміти особливості підстав, умов і порядку припинення шлюбу, визнання шлюбу недійсним, визнання шлюбу неукладеним.

		РН НД – 2.3. Вміння розуміти особливості змісту шлюбного договору і інших договорів у сфері сімейного права. Вміння проводити аналіз практики Суду Справедливості ЄС в процесі підготовки дисертаційного дослідження
ПРН 9. Здійснювати професійний аналіз судової практики, практики міжнародних судових органів щодо умов та порядку визначення походження дитини .	№2	Вміння працювати з офіційними щорічними звітами, архівами, довідниками, фаховими періодичними виданнями, збірниками наукових статей, монографіями, дисертаціями та іншими джерелами. РН НД – 2.4. Здатність визначати практичні питання про особливості положень сімейного права щодо умов та порядку визначення походження дитини. РН НД– 2.5. Здатність визначати форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
ПРН 10. Здійснювати доктринальне тлумачення актів сімейного права .	№2	РН НД – 2.6. Вміння історичного тлумачення різноманітних джерел сімейного права та права Європейського Союзу.
ПРН 1.1. Мати практичні навички розв’язання проблем, пов’язаних з реалізацією сімейних прав суб’єктів сімейних правовідносин .	№2	РН НД 3.4. Формувати власне бачення змісту договору та шлюбного контракту. РН НД 3.5. Розробляти алгоритми проведення судового засідання щодо сімейних спорів. РН НД 3.6. Розкривати особливості законодавчого регулювання підстав та умов усиновлення. РН НД 3.7. Визначати процедуру захисту прав дитини відповідно до норм сімейного права України та Конвенції про права дитини.

